

توافقنامه اخلاق انتشاراتی نشریه علوم رایانش و فناوری اطلاعات

این توافقنامه، تعهدنامه‌ای است که تعریف و تحدید اخلاقی وظایف و مسئولیت‌های علمی پژوهشی و چاپ در نشریه **علوم رایانش و فناوری اطلاعات** را ترسیم می‌کند تا از بروز تخلفات پژوهشی عامدانه و غیرعامدانه نویسندگان مقالات جلوگیری شود. نویسندگان، داوران، اعضای هیئت‌تحریریه و فرد سردبیر مجله موظف هستند که نسبت به رعایت اصول اخلاق پژوهشی و مسئولیت‌های مرتبط در زمینه چاپ نشریه اقدام کنند و در مراحل نگارش، داوری، پذیرش و چاپ اثرات علمی مندرج در نشریه به آن متعهد باشند. اقدام به ارسال مقاله توسط نویسندگان، انجام مراحل داوری مقاله توسط داوران و تصمیم‌گیری در قبول یا رد مفاد مقاله توسط اعضای هیئت‌تحریریه نشریه و شخص سردبیر به‌منزله مطالعه، آگاهی و تبعیت از این حقوق است و در صورت اثبات عدم تعهد و پای‌بندی به اصول و مسئولیت‌های پذیرفته‌شده، نشریه نسبت به هرگونه اقدام مقتضی قانونی از اختیار کامل برخوردار است. نویسندگان، داوران و مسئولین انتشار نشریه موظف به رعایت منشور و موازین اخلاقی پژوهش مصوب "**معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری**" در تمامی مراحل اخذ تا انتشار و دریافت بازخوردهای مربوط به انتشار اثرات علمی نشریه هستند.

رفتارهای غیراخلاقی انتشاراتی و پژوهشی

در صورت اطمینان از حصول وقوع رفتار غیراخلاقی انتشاراتی و پژوهشی به شرح یکی از موارد زیر در هر مرحله از مراحل انتشار اثر از قبیل ارسال، مکاتبه، داوری، ویرایش، چاپ یا پس از آن مسئولین نشریه از حق برخورد قانونی با اثر تولیدی یا پدیدآورندگان آن برخوردار هستند.

- **جعل داده‌ها:** گزارش مطالب غیرواقعی و ارایه داده‌ها یا نتایج مصنوعی ساختگی به‌عنوان نتایج آزمایشات، مطالعات تجربی، یافته‌های اثر، ثبت مفاد یا نتایج غیرواقعی، جابه‌جایی و دخل و تصرف نابجا، که آن اثر را از واقعیت میدان واقعی‌اش دور می‌سازد.
- **تحریف داده‌ها:** دستکاری در، حذف‌بخشی از یا تغییر در فرآیند جمع‌آوری داده‌ها، ثبت و ارائه نتایج پژوهش به‌منظور پنهان‌سازی واقعیت‌های بزرگ‌تر و بزرگ‌نمایی نتایج پژوهش در راستای اهداف خاص یا تردید در ارایه نتایج است.
- **سرقت ادبی:** اقتباس غیرمجاز از اثر، ایده و عبارات نویسندگان دیگر، رونوشت‌برداری در بیان‌اندیشه‌ها، شباهت‌های ساختاری در نوشتار یا انتساب ایده‌ها و نتایج دیگران بدون ارجاع مناسب یا معرفی آن به‌عنوان اثر پژوهشی اصیل علمی است.
- **اجاره علمی:** نویسنده فرد دیگری را برای انجام پژوهش به‌کارگیرد و پس از پایان پژوهش، با دخل و تصرف اندکی آن را به نام خود به‌چاپ رساند.
- **انتساب غیرواقعی:** انتساب غیرواقعی نویسنده به‌مؤسسه، مرکز، گروه آموزشی یا پژوهشی است که نقشی در اصل پژوهش مربوطه نداشته است.
- **تقلب در اصالت:** ارسال مجدد مقاله، انتشار هم‌پوشان، افزودن مؤلف‌افتخاری و حذف مؤلف واقعی اثر از مصدقین آن هستند.

مسئولیت پدیدآورندگان اثر

- مقاله‌ارسالی باید به‌صورت یک مستند علمی کامل و منسجم، با رعایت کامل استانداردهای نشریه و مطابق با زمینه تخصصی نشریه تدوین گردد.
- مقاله به‌عنوان اثر علمی باید برخواسته از پژوهش‌اصیل نویسندگان باشد و هرگونه برداشت و استفاده از سایر پژوهش‌های موجود، با ذکر نام منبع و تاریخ انتشار آن مطابق قواعد نگارش و ضوابط نشریه آدرس‌دهی شود. انتشار نتایج پژوهش در مقاله باید با درج دقیق یافته‌ها و رعایت صداقت انجام پژوهش و درج مجموعه داده‌های مورد استفاده، به‌صورت اصولی و صحیح صورت گیرد.
- نویسندگان موظف به رعایت اخلاق و اطلاع از صحت‌مفاد و اطمینان از دقت درج نتایج اثر علمی خود هستند. هرگونه مسئولیت در صحت‌انتشار و دقت درج مفاد مقاله، بر عهده نویسندگان آن اثر علمی است و چاپ مقاله در نشریه به‌معنی تأیید مطالب آن در زمان انتشار و پس از آن توسط مسئولین نشریه نیست.
- نویسندگان موظف به خودداری از "**رفتارهای غیراخلاقی انتشاراتی و پژوهشی**" در تمامی مراحل نشر از اقدام به انتشار تا پس از آن مطابق مفاد "**تعاریف رفتار غیراخلاقی انتشاراتی و پژوهشی**" هستند.
- نویسندگان از حق "**ارسال مجدد**" اثر خود جهت نشر برخوردار نیستند. کل مقاله و یا بخشی از آن نباید در هیچ مجلد علمی دیگر به‌صورت مستقیم به‌زبان اصلی و یا ترجمه آن در داخل یا خارج از کشور چاپ شود یا در فرآیند داوری و انتشار علمی قرار گیرد.
- نویسندگان از حق "**انتشار هم‌پوشان**" در قالب انتشار سوابق یافته‌های اثرات علمی خود با تغییرات نامتعارف در قالب ارایه اثر علمی جدید برخوردار نیستند.
- نویسندگان موظفند در صورت درج مطالب پژوهش‌های دیگر در اثر علمی خود، نسبت به ارجاع و آدرس‌دهی دقیق آن‌ها، با کسب اجازه از پدید آورندگان آن اثر (**مطابق ضوابط قانونی**) و رعایت قواعد و ضوابط نگارش نقل قول، اقدام کنند.
- نویسنده مسئول مقاله باید نسبت به درج نام و مشخصات تمامی پدیدآورندگان اثر اقدام کند و از درج نام‌های مجازی که اثری در تولید آن مقاله نداشته‌اند و حذف نام‌هایی که در پژوهش موثر بوده‌اند خودداری ورزد.

- نویسنده مسئول مقاله باید نسبت به اطلاع‌رسانی مفاد و مندرجات مقاله به‌تمامی نویسندگان و پدیدآورندگان آن اثر اقدام کند و از توافق در درج مفاد و جایگاه پدید آورندگان در مستند نهایی اطمینان حاصل کند.
- نویسندگان در صورت اقدام به ارسال و انتشار مقاله موظف به کسب نظر و جلب رضایت افراد یا موسسات پشتیبان مالی و غیرمالی ذی‌الحق در تولید اثر با معرفی و ذکر مشخصات آن‌ها هستند.
- پدیدآورندگان اثر و نویسندگان موظفند در هر مرحله از انتشار علمی اثر خود از اقدام به ارسال تا پس از نشر، هرگونه خطا و بی‌دقتی در درج مفاد و مشخصات مقاله را به مسئولین مربوطه نشریه اطلاع دهند و اقدام مقتضی نسبت به پذیرش مسئولیت در قالب رفع خطا و اصلاح آن تا بازپس‌گیری مقاله را مطابق نظر مسئولین نشریه انجام دهند.
- از نویسندگان انتظار می‌رود پس از انتشار علمی مقاله، نسبت به ارائه نمونه‌ها، اطلاعات و نتایج یافته‌های خود در مقابل انتقادات و سؤالات احتمالی خوانندگان نشریه پاسخگو باشند.
- پدیدآورندگان اثر و نویسندگان موظف‌هستند که نسبت به اطلاع‌رسانی هرگونه خطرات احتمالی زیست‌محیطی به‌واسطه پژوهش خود را به‌صورت واضح و شفاف در مقاله انتشاری اقدام کنند.

مسئولیت داوران اثر

- داور با بررسی کیفی، محتوایی و علمی مقالات، در جهت تولید و ثبت یک اثر علمی به‌سردبیر و اعضای هیات‌تحریریه نشریه مساعدت و یاری می‌رساند و از این طریق به‌بهبود، ارتقای کیفی و محتوایی و تثبیت مقالات نویسندگان کمک می‌کند.
- داور انتخابی دارای سابقه فعالیت داوری با نشریه باید پس از بررسی خلاصه مقاله ارسالی برای داوری، سردبیر نشریه را از تصمیم خود در مورد پذیرش یا عدم‌پذیرش فرآیند داوری (به‌دلایل گوناگون مانند خارج از حوزه تخصص و فعالیت علمی خود، مشکلات داوری، کمبود وقت و غیره) مطلع سازد و انتظار می‌رود در صورت عدم‌پذیرش فرآیند داوری، سردبیر نشریه را در فرآیند انتخاب داورهای جایگزین کمک کند.
- داور انتخابی باید از نظر حرفه‌ای در حوزه موضوعی مقاله ارجاعی صاحب‌نظر و متخصص باشد. همچنین از پذیرش موضوعات خارج از حوزه-فعالیت یا توان علمی خود و یا مخالف نظرات اصولی خویش که در آن فاقد رفتار منصفانه است خودداری کند.
- داور انتخابی نباید در جهت حفظ منافع افراد، مؤسسات و شرکت‌های خاصی نسبت به پذیرش و بررسی مقالات ارجاعی اقدام کند. همچنین نباید داوری مقالاتی که در انجام آن، تجزیه و تحلیل نتایج یا نوشتن مفاد آن مشارکت داشته است را تقبل کند.
- داور انتخابی رسمی دارای سابقه فعالیت داوری با نشریه موظف است در صورت پذیرش داوری مقاله، در قالب ساختار مستندات مورد نظر نشریه یا طبق قواعد رسمی، نظرات علمی و تخصصی اصلاحی خود را به‌طور واضح و روشن و با ارائه شواهد و مدارک لازم در مهلت‌زمانی تعیین‌شده به سردبیر مجله جهت تصمیم‌گیری و به‌نویسندگان جهت اطلاع ارسال کند. ضمناً باید از اعمال نظر شخصی و سلیقه‌ای در فرآیند داوری اجتناب ورزد.
- داور انتخابی موظف به حفظ محرمانه مفاد مقالات و مستندات مربوطه آن است که باید از افشاء مفاد و جزئیات آن خودداری کند و از مفاد آن له یا علیه نویسندگان در راستای انتقاد یا بی‌اعتبارسازی آن‌ها استفاده نکند.
- داور انتخابی در صورت داوری باید نسبت به اطلاع از سوابق پژوهشی موضوع و آدرس‌دهی آن‌ها در مقاله اطمینان داشته باشد و نویسنده یا نویسندگان را از پژوهش‌های انتشاریافته مرتبط با موضوع مقاله مطلع سازد.
- داور انتخابی حق سپردن فرآیند داوری به فرد دیگر در خارج از ساختار و ضوابط نشریه و بدون اخذ مجوز از سردبیر نشریه را ندارد و از اجازه ارتباط مستقیم با نویسندگان مقالات در فرآیند داوری برخوردار نیست.